

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 29. marts 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Camilla Nielsen
Sagsnr.: 2020-0037-0078
Dok.: 1444201

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 18 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19) (L 157), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 26. marts 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 18 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19) (L 157):

”Vil ministeren redegøre for, om private hjemmesider som f.eks. MayDay, der har insinueret, at coronavirus kan helbredes med c-vitaminer, kan omfattes af lovforslaget, således at myndighederne kan gribes ind overfor åbenlyst urigtige eller vildledende oplysninger? Der henvises til artiklen: ”Vi er mere tilbøjelige til at dele falsk information, når vi er bange”, Information den 17. marts 2020.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet et bidrag fra Miljø- og Fødevareministeriet, der oplyser følgende:

”Fødevarevirksomheder, der markedsfører fødevarer, herunder kosttilskud, skal overholde fødevarelovgivningen. Fødevarerne må således bl.a. ikke ved reklamer, mærkning, præsentation, form, fremtræden, indpakning, måden hvorpå de udstilles eller arrangeres vildlede eller være egnet til at vildlede forbrugerne.

Markedsføring omfattet af fødevarelovgivningen gælder generelt, dvs. uanset om det er i form af produktmærkning, brochurer, virksomhedens hjemmeside eller sociale medier etc.

Det er forbudt i hele EU at sygdomsanprise fødevarer. Fødevarereinformation må ikke tillægge en fødevarerens egenskaber vedrørende forebyggelse, behandling og helbredelse af en menneskelig sygdom eller give indtryk af sådanne egenskaber, jf. artikel 7, stk. 3, i fødevarereinformationsforordningen (1169/2011).

Fødevarestyrelsen kan sanktionere virksomheder med bøde for overtrædelse af artikel 7, stk. 3.

I bemærkningerne til fødevareloven er der fastsat normalbødestørrelser for fødevarevirksomheders overtrædelser af dele af fødevarelovgivningen. Når der er tale om alvorlige overtrædelser af regler om vildledning, anprisning m.v. er udgangspunktet, at der straffes med en bøde på 10.000 kr. Derudover har Fødevarestyrelsen, jf. de generelle sanktionsprincipper, mulighed for at anvende administrative afgørelser i form af indskærpelser, påbud eller forbud afhængig af den konkrete overtrædelses karakter.

Det fremgår af fødevareloven, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået med forsæt eller grov uagtsomhed og der ved overtrædelsen er forvoldt skade på sund-

heden eller fremkaldt fare herfor.

Andre end fødevarer, der reklamerer for fødevarer, der kan forebygge, lindre eller helbrede sygdomme, f.eks. covid-19, kan ikke sanktioneres i henhold til fødevareloven. For at være omfattet af fødevarelovgivningens regler om markedsføring, er det en forudsætning, at afsenderen af budskabet har gjort det ud fra et kommercielt sigte. I modsat fald kan disse udtale sig i henhold til grundlovens § 77 om ytringsfrihed.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet et bidrag fra Sundheds- og Ældreministeriet, der oplyser følgende:

”Det er Sundheds- og Ældreministeriets vurdering, at der ikke er behov for at lade hjemmesider som den, der nævnes i spørgsmålet, omfatte af lovforslaget, da urigtig eller vildledende reklame for lægemidler allerede kan bringes til ophør og sanktioneres efter regler i lov om lægemidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 99 af 16. januar 2018 med senere ændringer (lægemiddelloven).

Sundheds- og Ældreministeriets vurdering hviler på en udtalelse fra Lægemiddelstyrelsen, som er indhentet til brug for besvarelsen af spørgsmålet.

Som ansvarlig myndighed for lægemiddellovgivningen, vurderer Lægemiddelstyrelsen, om et konkret produkt er omfattet af lægemiddellovens bestemmelser. For enhver overvejelse af, om et givet produkt er et lægemiddel eller ej, gælder, at der skal foretages en konkret vurdering af det enkelte produkt. Et produkt defineres i henhold til § 2 i lægemiddelloven som et lægemiddel, hvis det enten præsenteres som egnet til behandling eller forebyggelse af sygdomme, og/eller hvis det kan anvendes til at genoprette, ændre eller påvirke fysiologiske funktioner, ved at udøve en farmakologisk, immunologisk eller metabolisk virkning, eller for at stille en medicinsk diagnose.

Lægemiddelstyrelsen oplyser bl.a., at for produkter, der klassificeres som et lægemiddel gælder, at styrelsen allerede i dag i henhold til § 7, stk. 1, i lov om lægemidler (lægemiddelloven) kan politianmelde ulovlig fremstilling, distribution, markedsføring og salg af lægemidler, der ikke er omfattet af en markedsføringstilladelse udstedt af Lægemiddelstyrelsen eller af det Europæiske Lægemiddelagentur. Der må således ikke reklameres for lægemidler, som ikke lovligt kan forhandles eller udleveres her i landet.

Den gældende strafferamme herfor er bøde og fængsel i op til 1 år og 6 måneder, jf. § 104, stk. 2, i lægemiddelloven.

Specifikt vedrørende reklame følger det af lægemiddellovens §

63, at reklame for et lægemiddel skal være fyldestgørende og saglig, og at den ikke må være vildledende eller overdrive lægemidlets egenskaber, samt at oplysninger i reklamen skal være i overensstemmelse med lægemidlets myndighedsgodkendte produktresumé. Det indebærer bl.a., at der ikke må reklameres for indikationer, som lægemidlet ikke er godkendt til.

Ved reklame for lægemidler forstås enhver form for opsøgende informationsvirksomhed, kundesøgning eller holdningspåvirkning, der tager sigte på at fremme ordinerings, udlevering, salg eller forbrug af lægemidler.

Lægemiddelstyrelsen kan i henhold til lægemiddeloven kræve, at ulovlig reklame bringes til ophør, og at den ansvarlige for en ulovlig reklame offentliggør en afgørelse truffet efter loven eller en berigtigelse af reklamen.

Det følger af lægemiddelovens § 104, stk. 1, nr. 1, at den, der overtræder lægemiddelovens regler om reklame kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning. Den, som undlader at efterkomme Lægemiddelstyrelsens påbud vedrørende ulovlig reklame kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning. Endelig kan der pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

I forhold til urigtig eller vildledende reklamer for lægemidler fra hjemmesider (e-handel), gælder ovennævnte regler alene, hvor afsenderen er etableret i Danmark. Imidlertid er der i EU fælles regler om reklame for lægemidler til mennesker i direktiv 2001/83 (med senere ændringer), og medlemslandene kan med forordning 2017/2394 anmode en anden medlemsstats kompetente myndighed om at træffe alle nødvendige og forholdsmæssige håndhævelsesforanstaltninger for at bringe en overtrædelse af reklameregler inden for Unionen til ophør eller forbyde dette. Det gælder fx i forhold til vildledende reklame for et lægemiddel på en hjemmeside, der er på dansk, men hvor afsenderen er etableret i en anden medlemsstat i Unionen.

Endelig bemærkes, at reglerne om reklame i lægemiddeloven i visse grænsetilfælde suppleres af reglerne i lov om markedsføring.”

Justitsministeriet bemærker, at myndighederne således allerede i dag har mulighed for at gribe ind over for fødevarer virksomheder, der vildleder forbrugere, og over for urigtig eller vildledende reklame for lægemidler. Der henvises i øvrigt til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 7 og 25 fra Folketingets Retsudvalg.